

สภาพการรู้หนังสือของผู้ที่จบชั้นประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

นายวีรศักดิ์ สังสนา

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคำหลักสู่ศตวรรษที่ 21
ภาควิชาประถมศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2528

ISBN 974-564-616-4

141 หน้า

008826

i 17403856

LITERACY OF PRATHOM SUKSA GRADUATES
IN THE NORTHEASTERN REGION

Mr. Weerasak Sangsana

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education
Department of Elementary Education

Graduate School
Chulalongkorn University

1985

ISBN 974 - 564 - 616 - 4

หัวข้อวิทยานิพนธ์ สภาพการรู้หนังสือของผู้ที่จบชั้นประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
โดย นายวีรศักดิ์ สังสนา
ภาควิชา ประถมศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. แรมสมร อยู่สถาพร

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัย
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร. สุประคิษฐ์ มุขนาค)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....
(ศาสตราจารย์อำไพ สุจริตกุล) ประธานกรรมการ

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. แรมสมร อยู่สถาพร) กรรมการ

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กวางเคื่อน อ่อนนวม) กรรมการ

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์ สภาพการรู้หนังสือของผู้จบชั้นประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
 ชื่อนิสิต นายวีรศักดิ์ สังสนา
 อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. แรมสมร อยู่สุภาพร
 ภาควิชา ประถมศึกษา
 ปีการศึกษา 2527

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการรู้หนังสือของผู้ที่จบชั้นประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
2. เพื่อเปรียบเทียบสภาพการรู้หนังสือ ตามช่วงเวลาหลังเรียนจบ อาชีพ และสภาพเศรษฐกิจที่ต่างกันของผู้ที่จบชั้นประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

สมมุติฐานในการวิจัย

สภาพการรู้หนังสือของผู้ที่จบชั้นประถมศึกษาที่มีช่วงเวลาหลังเรียนจบ อาชีพ และสภาพเศรษฐกิจที่ต่างกัน จะแตกต่างกัน

วิธีการวิจัย

ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ ผู้จบชั้นประถมปีที่ 6 หรือ 7 ซึ่งจบออกไปแล้ว เป็นระยะเวลา 1-8 ปี จากโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดอุดรธานี ร้อยเอ็ด และศรีสะเกษ จำนวน 270 คน ซึ่งได้จากการสุ่มตัวอย่างประชากรแบบหลายขั้นตอน (Multi - stage Sampling) เครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น คือ แบบสอบถามสแกนภาพภูมิหลังของผู้ตอบ แบบทดสอบสำหรับวัดความรู้ทางด้านวิชาคณิตศาสตร์ขั้นมูลฐาน จำนวน 20 ข้อ และแบบทดสอบวัดความรู้ทางด้านวิชาภาษาไทย จำนวน 40 ข้อ ซึ่งอำนาจจำแนก และความยากง่ายของข้อสอบแต่ละข้อ มีค่าอยู่ระหว่าง 0.2 - 0.8 ค่าสัมประสิทธิ์แห่งความเที่ยงของแบบ

ทดสอบทั้งสอง คือ 0.81 และ 0.89 ตามลำดับ ผู้วิจัยนำข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์หาค่าร้อยละ
หาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยโดยการ
ทดสอบค่า Z (Z - Test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way
Analysis of Variance) ส่วนเกณฑ์ที่ใช้ในการวัดและประเมินสภาพการรู้
หนังสือ คือ การที่ผู้ตอบสามารถทำแบบทดสอบที่กำหนดให้ได้คะแนนรวมคิดเป็น ร้อยละ 50
ขึ้นไป ตามเกณฑ์การวัดและประเมินผลของกระทรวงศึกษาธิการ ปีพุทธศักราช 2503

ผลการวิจัย

1. ผู้ที่จบชั้นประถมศึกษาออกไปแล้ว เป็นระยะเวลา 1-8 ปี ที่มีสภาพการรู้หนังสืออยู่ในเกณฑ์ที่กำหนด มีจำนวน 164 คน จากจำนวนตัวอย่างประชากร 270 คน คิดเป็นร้อยละ 60.74
2. ผู้ที่จบชั้นประถมศึกษาออกไปแล้ว เป็นระยะเวลา 5-8 ปี ที่มีสภาพการรู้หนังสืออยู่ในเกณฑ์ที่กำหนด มีจำนวน 85 คน จากจำนวนตัวอย่างประชากร 135 คน คิดเป็นร้อยละ 62.96 ซึ่งมีจำนวนมากกว่า ผู้ที่จบชั้นประถมศึกษาออกไปแล้ว เป็นระยะเวลา 1-4 ปี
3. ผู้ที่จบชั้นประถมศึกษาออกไปแล้ว ในประเภทอาชีพค้าขาย มีสภาพการรู้หนังสืออยู่ในเกณฑ์ที่กำหนด 43 คน จากจำนวนตัวอย่างประชากร 54 คน คิดเป็นร้อยละ 70.63 รองลงมาคือ ประเภทที่ไม่ได้ประกอบอาชีพ ซึ่งมีมากกว่า ประเภทอาชีพอื่น ๆ รั้งบ้าง และเกษตรกรรม
4. ผู้ที่จบชั้นประถมศึกษาออกไปแล้ว ในกลุ่มที่มีรายได้ 8,001 บาทขึ้นไป มีสภาพการรู้หนังสืออยู่ในเกณฑ์ที่กำหนด 17 คน คิดเป็นร้อยละ 85.00 ซึ่งเป็นอัตราส่วนร้อยละที่มากกว่ากลุ่มรายได้อื่น ๆ ทุกกลุ่มรายได้
5. ค่าเฉลี่ยของคะแนนในวิชาคณิตศาสตร์ ของผู้ที่จบชั้นประถมศึกษาออกไปแล้ว เป็นระยะเวลา 5-8 ปี สูงกว่าพวกที่จบชั้นประถมศึกษาออกไปแล้ว 1-4 ปี ที่ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 ส่วนวิชาภาษาไทย และผลจากคะแนนรวมเฉลี่ยของทั้ง 2 วิชา ไม่มีความแตกต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติ .05

6. ค่าเฉลี่ยของคะแนนในวิชาคณิตศาสตร์ วิชาภาษาไทย และผลจากคะแนนรวมเฉลี่ยของทั้ง 2 วิชา ของผู้จบชั้นประถมศึกษาออกไปแล้ว ในประเภทอาชีพ เกษตรกรรม รับจ้าง ค้าขาย อื่น ๆ และไม่ได้ประกอบอาชีพ พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติ .05

7. ค่าเฉลี่ยของคะแนนในวิชาคณิตศาสตร์ วิชาภาษาไทย และผลจากคะแนนรวมเฉลี่ยของทั้ง 2 วิชา ของผู้จบชั้นประถมศึกษาออกไปแล้ว ที่มีสภาพเศรษฐกิจรายได้ 5 กลุ่มรายได้ ได้แก่ กลุ่มรายได้ 8,001 บาทขึ้นไป กลุ่มรายได้ 4,001 - 8,000 บาท กลุ่มรายได้ 2,001 - 4,000 บาท กลุ่มรายได้ต่ำกว่า 2,000 บาท และกลุ่มไม่มีรายได้ พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติ .05

Literacy Test composing of 40 items and a Basic Mathematics Test composing of 20 items. The reliability coefficient of Thai Literacy and Basic Mathematics test were 0.89 and 0.80 respectively. The data were statistically analyzed by using percentage, mean, standard deviation, z-test and one-way analysis of variance. The criterion for measuring and evaluating the Literacy was 50 percent.

Results

1. The number of Prathom Suksa graduates after 1-8 years whose literacy was at the stipulated level was 164 or 60.74 percent.

2. The number of Prathom Suksa graduates after 5-8 years whose literacy was at the stipulated level was 85 or 62.96 percent, which was more than the number of Prathom Suksa graduates after 1-4 years.

3. The number of Prathom Suksa graduates among various occupations, the commerce occupation subjects whose literacy was at the stated criteria was 43 from 54 subjects or 70.63 percent, and the next were the ones who did not take any occupations which were more than the number of Prathom Suksa graduates in other careers, employments and agricultural occupation.

4. The number of Prathom Suksa graduates whose incomes were more than 8,001 baht and whose Literacy was at the stated criteria was 17 or 85.00 percent, which was more than the number of the other groups.

5. The Mathematics mean of the Prathom Suksa graduates after 5-8 years was higher than the Prathom Suksa graduatea

after 1-4 years at the level of .05. The mean of Thai Language scores and both subjects was not significantly different at the .05 level.

6. The Mathematics mean of Thai language scores and both subjects of Prathom Suksa graduates according to occupations was not significantly different at the .05 level.

7. The Mathematics mean of Thai language scores and both subjects of Prathom Suksa graduates according to their incomes was not significantly different at the .05 level.

กิติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จได้ด้วยความกรุณาของ ศาสตราจารย์อำไพ
สุจริตกุล ประธานกรรมการ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทองเคื่อน อ่อนน้อม
กรรมการสอบ วิทยานิพนธ์ และโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.
แรมสมร อยู่สถาพร อาจารย์ผู้ควบคุมการวิจัย ได้กรุณาแนะนำ ช่วยเหลือ แก้ไขปัญหา
และอุปสรรคจนสำเร็จเรียบร้อย ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้
ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน ที่ได้สละเวลาช่วยเหลือ ให้ข้อเสนอแนะ
ตรวจแก้ไขข้อบกพร่องเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ขอขอบคุณท่านหัวหน้าการประถมศึกษา
อำเภอ ศึกษานิเทศก์อำเภอ อาจารย์ใหญ่ ครูใหญ่ คณะครู ตลอดจนตัวอย่างประ
ชากรและผู้ที่มีส่วนร่วมในการทำวิจัยทุกท่านที่ได้ให้ความช่วยเหลือร่วมมือในการทำวิจัย
ครั้งนี้ด้วยดีตลอดมา

วีรศักดิ์ สังสนา

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ช
กิติกรรมประกาศ	ญ
รายการตารางประกอบ	ร
บทที่	

1. บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	6
สมมุติฐานในการวิจัย	6
ขอบเขตของการวิจัย	7
ข้อจำกัดของการวิจัย	7
ข้อตกลงเบื้องต้น	7
คำจำกัดความ	8
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	8

2. วรรณคดีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความสำคัญของการรู้หนังสือ	10
ความหมายของการรู้หนังสือ	12
การส่งเสริมและการลงทุนเพื่อการรู้หนังสือ	15
สภาพการรู้หนังสือผลที่ได้จากการลงทุน	17
องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการรู้หนังสือ	21
สถิติผู้ไม่รู้หนังสือในประเทศไทย	25
การแก้ไขปัญหาการไม่รู้หนังสือและมองการณ์การรู้หนังสือในประเทศไทย	28
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพการรู้หนังสือ	32

3. วิธีดำเนินการวิจัย	
การเลือกตัวอย่างประชากร	40
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	48
การทดลองเครื่องมือ	50
การเก็บรวบรวมข้อมูล	52
การวิเคราะห์ และการนำเสนอข้อมูล	53
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	
การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพภูมิหลังบ้านต่าง ๆ ของตัวอย่าง ประชากร	58
การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการรู้หนังสือของตัวอย่างประชากร ...	73
5. สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	
สรุปผลการวิจัย	95
อภิปรายผลการวิจัย	102
ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย	108
บรรณานุกรม	109
ภาคผนวก	118
ประวัติผู้เขียน	141

รายการตารางประกอบ

ตารางที่	หน้า
1. แสดงจำนวนจังหวัด อำเภอ โรงเรียน และตัวอย่างประชากร ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	45
2. แสดงจำนวน และร้อยละ ของตัวอย่างประชากร จำแนกตามสถานภาพ ภูมิหลังทั่วไป	58
3. แสดงจำนวน และร้อยละ ของตัวอย่างประชากร จำแนกตามช่วงระยะ เวลาหลังเรียนจบ ประเภทอาชีพ และสภาพเศรษฐกิจ	60
4. แสดงจำนวน และร้อยละ ของตัวอย่างประชากร จำแนกตามข้อมูล ที่เกี่ยวกับสถานภาพภูมิหลังทางการศึกษา	62
5. แสดงจำนวน และร้อยละ ของตัวอย่างประชากร จำแนกตามองค์ ประกอบที่เกี่ยวข้องกับสภาพการรู้หนังสือ	66
6. แสดงจำนวน และร้อยละของตัวอย่างประชากร ที่ผ่านเกณฑ์และไม่ผ่าน เกณฑ์สภาพการรู้หนังสือ ที่ระดับคะแนนร้อยละ 50 ขึ้นไป ในแต่ละวิชา จำแนกตาม ช่วงระยะเวลาหลังเรียนจบ ประเภทอาชีพ และสภาพ เศรษฐกิจ	73
7. แสดงจำนวน และร้อยละของตัวอย่างประชากรที่มีระดับสภาพการรู้ หนังสืออยู่ในเกณฑ์ระดับคะแนนต่าง ๆ ของวิชาคณิตศาสตร์ จำแนกตาม ช่วงระยะเวลาหลังเรียนจบ ประเภทอาชีพ และสภาพเศรษฐกิจ ..	78
8. แสดงจำนวน และร้อยละของตัวอย่างประชากรที่มีระดับสภาพการรู้ หนังสืออยู่ในเกณฑ์ระดับคะแนนต่าง ๆ ของวิชาภาษาไทย จำแนก ตามช่วงระยะเวลาหลังเรียนจบ ประเภทอาชีพ และสภาพ เศรษฐกิจ	81
9. แสดงจำนวน และร้อยละของตัวอย่างประชากรที่มีระดับสภาพการรู้ หนังสืออยู่ในเกณฑ์ระดับคะแนนต่าง ๆ จากผลของคะแนนรวมเฉลี่ย ของทั้ง 2 วิชา จำแนกตามช่วงระยะเวลาหลังเรียนจบ ประเภท อาชีพ และสภาพเศรษฐกิจ	84

รายการตารางประกอบ

ตารางที่		หน้า
10.	แสดงผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนสภาพการรู้หนังสือ ในวิชาคณิตศาสตร์ ภาษาไทย และผลจากคะแนนรวมเฉลี่ย ของทั้ง 2 วิชา ของตัวอย่างประชากร จำแนกตามช่วงระยะ เวลาหลังเรียนจบ	87
11.	แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่าง ของค่าเฉลี่ยในวิชาคณิตศาสตร์ของตัวอย่างประชากรที่มีประ เภทอาชีพ ที่แตกต่างกัน	88
12.	แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่าง ของค่าเฉลี่ยในวิชาภาษาไทยของตัวอย่างประชากรที่มีประ เภทอาชีพ ที่แตกต่างกัน	89
13.	แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่าง ของค่าเฉลี่ย ในผลจากคะแนนรวมเฉลี่ยของทั้ง 2 วิชา ของตัวอย่าง ประชากรที่มีประเภทอาชีพที่แตกต่างกัน	90
14.	แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่าง ของค่าเฉลี่ยในคะแนนวิชาคณิตศาสตร์ของตัวอย่างประชากรที่มีสภาพ เศรษฐกิจ กลุ่มรายได้ที่ต่างกัน	91
15.	แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่าง ของค่าเฉลี่ยในคะแนนวิชาภาษาไทย ของตัวอย่างประชากรที่มีสภาพ เศรษฐกิจ กลุ่มรายได้ที่ต่างกัน	92
16.	แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่าง ของค่าเฉลี่ยในผลจากคะแนนรวมเฉลี่ยของทั้ง 2 วิชา ของตัวอย่าง ประชากรที่มีสภาพเศรษฐกิจ กลุ่มรายได้ที่ต่างกัน	93